

Intencionalita

Intencionalitu je třeba vidět všude tam, kde se děje něco integrovaně, tj. v podobě (pravé) události. Jakmile se totiž nějaká událost začne dít, směřuje ke svému pokračování a posléze zakončení, konci (zde je vskutku v jistém smyslu oprávněno tento konec – a vlastně i všechny aktuální fáze před koncem – považovat za cíl, eventuelně předběžné, průběžné cíle, jak to známe z Aristotela; problém je ovšem v tom, že ne všechno dění je vnitřně integrované, takže to neplatí pro každý – pouhý – proces). A právě směřování k těmto průběžným cílům a posléze i k zakončení celé události můžeme chápat jako charakteristické pro každou událost vůbec, a to na všech úrovních, počínajíc od těch nejnižších, a můžeme je označit jako intencionální resp. jejich význačný rys jako intencionalitu. Z toho vyplývá, že intencionalitu vlastně najdeme takřka všude; kde se zdá, že chybí, jde jen o absenci určité úrovně intencionality, zatímco na nižších úrovních ji tam najdeme v každém případě. Tam, kde na určité úrovni intencionalita opravdu chybí, tj. je nepřítomná, mluvíme o pouhých hromadách resp. hromadných procesech, k jejichž popisu nám stačí nejrůznější způsoby kvantifikace. Intencionalita a konkrétní intencionální vztahy vyžadují jemnější resp. speciálnější přístupy a postupy, které si různých kvantifikací mohou využít, ale nikdy na ně nemohou být zcela omezeny, redukovány. To platí ovšem především o všech hromadných jevech, které jsou charakterizovány tím, že jsou v některých ohledech (tedy nikoli ve všech) podmíněny a prostředkovány subjektivitou, eventuelně subjektivitou (např. vědomím, tedy zejména o všech sociálních jevech). V tomto ohledu je proto eminentně důležité pamatovat, že známá teze, že vše souvisí se vším, neznamena, že jsou všude jen samé souvislosti, tj. že tím nejsou naprosto vyloučeny nesouvislosti. (Tak např. hromada kamení nebo cihel je „podrobena“ nejen přitažlivosti Země, ale také vzájemnou přitažlivostí. Nicméně tato vzájemná přitažlivost jednotlivých kamenů nebo cihel se prakticky nepodílí nikterak na oné „hromadě“.)

(Písek, 091209-2.)